

Vodič

za procjenu i izradu
individualnih razvojnih programa
za djecu od rođenja do treće godine

Procjena zasnovana na kurikulumu za rad sa djecom od rođenja do treće godine

Dr. sci. Nirvana Pištoljević
Mr. sci. Stanislava Majušević

Vodič za procjenu i izradu individualnih razvojnih programa za djecu od rođenja do treće godine

Autori : Nirvana Pištoljević
Stanislava Majušević

Izdavač: EDUS – EDUKACIJA ZA SVE
Mjedenica 34
Sarajevo, Bosna i Hercegovina
www.edusbih.org

Lektor: Elmedina Grobović

Štampa: Arch Design d.o.o. Sarajevo

Dizajn: Mirna Česović

Tiraž: 400 kom.

Godina izdavanja: 2015.

Sarajevo

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i univerzitetska biblioteka
Bosne i Hercegovine, Sarajevo

159.922.7(036)

PIŠTOLJEVIĆ, Nirvana

Vodič za procjenu i izradu individualnih razvojnih programa za djecu od rođenja do treće godine : procjena zasnovana na kurikulumu za rad sa djecom od rođenja do treće godine / Nirvana Pištoljević, Stanislava Majušević. - Sarajevo : EDUS, 2015. - 27 str. : ilustr. ; 30 cm

ISBN 978-9926-8005-2-9
1. Majušević, Stanislava
COBISS.BH-ID 21952262

Vodič

za procjenu i izradu individualnih razvojnih programa za djecu od rođenja do treće godine

Procjena zasnovana na kurikulumu za rad sa djecom od rođenja do treće godine

Nirvana Pištoljević
Stanislava Majušević

Sarajevo, 2015

0-3

www.edusbih.org

unicef

zajedno za djecu

www.unicef.ba

Uvod

Vodič za procjenu i izradu individualnih razvojnih programa za djecu od rođenja do treće godine (u daljem tekstu Vodič 0-3) je lista za procjenu nivoa funkcionisanja djeteta zasnovana na razvojnim bihevijoralnim standardima i normama tipičnog razvoja (miljokazima), a izrađena prema Havajskom profilu za rano učenje (HELP®). Vodič 0-3 je u isto vrijeme i alat za procjenu vještina kod djece uzrasta od rođenja do treće godine, kurikulum za sistematski rad sa djecom na razvoju vještina koje se nisu spontano razvile, te alat za praćenje razvoja i napredovanja djeteta ali i evaluacije kvaliteta programa intervencije. Ovaj sveobuhvatni materijal sastoji se iz pet dijelova:

- Vodič za procjenu i izradu individualnih razvojnih programa za djecu od rođenja do treće godine – lista procjene.
- Grafikoni za praćenje razvoja i napredovanja kod djece,
- Uputa za ispunjavanje grafikona,
- Lista materijala potrebnih za procjenu,
- Bibliografija.

1. Vodič za procjenu i izradu individualnih razvojnih programa za djecu od rođenja do treće godine – lista procjene

Ukupan broj vještina za procjenu u Vodiču 0-3 je 147 i podjeljene su u šest razvojnih oblasti. Broj vještina prema oblastima razvoja je sljedeći:

1. Kognitivne vještine – 36
2. Komunikacija – 22
3. Krupna motorika – 26
4. Fina motorika – 29
5. Socio-emocionalni razvoj – 17
6. Samopomoć – 17

Svaka razvojna oblast u Vodiču 0-3 koncipirana je kao zasebna tabela sa istom sadržajnom strukturom od devet kolona. U prvoj koloni nalazi se uzrasni period u kome se vještina razvija kod djece tipičnog razvoja i izražen je u mjesecima. Druga kolona sadrži naziv pivotalne vještine odnosno dugoročnog cilja za kreiranje programa. Kako je jedan obrazac Vodiča 0-3 predviđen za bilježenje dvije procjene, u kolone 3 i 5 bilježi se datum procjene, dok se u kolone 4 i 6 bilježi rezultat posmatranja (RP) i on može biti: + vještina je uočena tokom posmatranja ; - vještina nije uočena tokom posmatranja; +/- vještina u razvoju. U sedmoj koloni pod nazivom „Razvoj vještine“ su opisane pojedinačne vještine za procjenu na osnovu kojih se razvijaju kratkoročni ciljevi dječijeg individualnog programa. Osmo

kolona sadrži HELP® ID broj koji je poveznica sa materijalima Havajskog profila za rano učenje u kojima se mogu naći dodatna pojašnjenja za procjenu vještine, pojašnjenja za rad na razvoju vještine ili materijal koji se može dati roditeljima da kod kuće rade sa djetetom. Deveta i posljednja kolona u Vodiču 0-3 je datum savladavanja vještine i upisuje se tokom rada sa djetetom tj. kada dijete savlada određenu vještinu potrebno je u ovu kolonu upisati datum savladavanja iste. Time se automatski prati napredak i razvoj svakog djeteta.

Period između dvije procjene treba biti najmanje šest mjeseci a najduže jedna godina, da bi se održao kontinuitet praćenja, napravile potrebne promjene i nastavilo raditi na vještinama prema potrebama svakog djeteta.

2. Grafikoni za praćenje razvoja i napredovanja kod djece

Grafikoni za praćenje razvoja i napredovanja kod djece predstavljaju alat na osnovu kojeg se može pratiti sa koliko je vještina dijete ušlo u program te koliko je vještina razvilo nakon perioda od najmanje 6 mjeseci u kojem se intenzivno radilo po individualnom edukativnom programu kreiranom na osnovu rezultata inicijalne procjene. Ukupno ima tri grafikona:

- ukupan broj vještina,
- broj vještina po razvojnim oblastima i
- broj vještina po uzrastu.

Grafiraju se samo one vještine koje za rezultat promatranja imaju + tj. vještine koje dijete ima u potpunosti razvijene. Grafikoni imaju za cilj da se na jednostavan i transparentan način prati napredovanje djeteta koje je obuhvaćeno programom.

3. Uputstvo za ispunjavanje grafikona

Uputstvo za ispunjavanje grafikona je kratko objašnjenje u kojem je navedeno kako se grafikoni ispunjavaju, broj vještina u vodiču prema tri podjele (ukupan broj vještina, broj vještina prema razvojnim oblastima i broj vještina prema uzrastu), te način raspodjele vještina koje se nalaze između dva uzrasna perioda.

4. Lista materijala potrebnih za procjenu

Lista materijala sadrži spisak svih vještina za koje su potrebni materijali, te nazive materijala koji su potrebni da bi se uradila procjena vještina po Vodiču 0-3. Uz to se nalazi još i HELP® ID broj kao poveznica sa Vodičem 0-3 i ostalim materijalima iz Havajskog profila za rano učenje.

5. Bibliografija

Bibliografija predstavlja listu knjiga Havajskog profila za rano učenje koji su korišteni pri izradi Vodiča 0-3, a koje, uz korištenje HELP® ID broja, mogu poslužiti za dodatni rad kod kuće ili za proširivanje i prilagođavanje programa i programskih aktivnosti djetetu.

1. Vodič za procjenu i izradu individualnih razvojnih programa za djecu od rođenja do treće godine-lista procjene
Procjena zasnovana na kurikulumu za rad sa djecom od rođenja do treće godine

Ime i prezime _____ Datum rođenja _____

1. KOGNITIVNE VJEŠTINE								
Starost (mjeseci)	Vještine/ponašanja (LTO)	Datum	RP ¹	Datum	RP	Razvoj vještine	HELP® ID broj	Vještina savladana - datum
4-6	PRONAĐI PREDMET					Pronalazi djelimično skriven predmet.	1.20	
7-9						Pronalazi predmet skriven ispod jednog pokrivača uz gledanje dok ga se sakriva.	1.32a	
8-10						Pronalazi predmet skriven ispod dva pokrivača uz gledanje dok ga se sakriva.	1.32b	
9-10						Pronalazi predmet skriven ispod tri pokrivača uz gledanje dok ga se sakriva.	1.32c	
5,5-8	IMITACIJA SA PREDMETIMA					Jednostavna imitacija sa predmetima koji proizvode zvuk - zvečke, gumene igračke i sl.	1.30	
9-12						Imitacija sa pokretnim igračkama (npr. autić na navijanje pokretom unazad, patkica koja se vuče i sl.).	1.50	
9-12						Imitacija sa predmetima (npr. češalj – češljanje, pritiskanje dugmeta na zvučnoj igrački i sl.).	5.35	
18 - 22						Imitacija pokretanja složenije mehaničke igračke (igračke na navijanje, muzička kutija sa ručicom na navijanje i sl.)	1.98	

1 RP- rezultat posmatranja: + vještina je uočena tokom posmatranja; - vještina nije uočena tokom posmatranja; +/- vještina u razvoju.

7-8	IMITACIJA POKRETA					Oponaša poznate pokrete.	1.42a	
9-11						Oponaša nove pokrete.	1.42b	
11-14						Oponaša nekoliko novih pokreta.	1.66	
14-17						Oponaša nevidljive pokrete.	1.84	
17-20						Oponaša nekoliko nevidljivih pokreta.	1.96	
11-13	PRONAĐI SKRIVEN PREDMET					Pronalaženje predmeta sakrivenog ispod jedne ponuđene posude bez rotacije.	1.62	
13-14						Pronalaženje predmeta ispod jedne od dvije ponuđene posude bez rotacije.	1.78	
14-15						Pronalaženje predmeta ispod jedne od dvije ponuđene posude uz jednu, dvije i tri rotacije.	1.80 1.94	
21-22						Pronalaženje predmeta sakrivenog ispod jedne od tri ponuđene posude uz jednu, dvije i tri rotacije.	1.113	
10-11	SVLAČENJE/ SKIDANJE					Skidanje kolutova jedan po jedan ili okretanje cijelog štapa naopačke.	1.58	
13-15	UMETANJE/ NIZANJE					Stavljanje 2-4 koluta na štap bez obzira na tačan redoslijed po veličini.	1.64	
19-24						Umetanje posuda jedna u drugu po veličini - 4 posude.	1.109	
12-19						Redanje kule od posuda po veličini.	1.72	
30-36						Redanje kolutova na štap po veličini (od većeg ka manjem).	1.148	
15-19	SPARIVANJE PREDMETA					Sparivanje identičnih predmeta (potpuno istih po izgledu). Sparivanje neidentičnih predmeta sa istom funkcijom (npr. čajna kašikica sa supenom kašikom).	1.85	

15-19	IDENTIFIKACIJA DIJELOVA TIJELA					Prepoznaje jedan dio tijela.	1.91	
19-22						Prepoznaje tri dijela tijela.	1.111	
22-24						Prepoznaje šest dijelova tijela.	1.119	
24-28						Zna više dijelova tijela.	1.131	
18-30	IZVOĐENJE PJESMICA UZ POKRETE					Dijete može imitirati pokrete uz pjesmice koje izvodi odrasla osoba, individualno ili u manjoj grupi.	1.106	
19-24	SORTIRANJE PREDMETA					Sortiranje tri različite grupe predmeta (npr. bojice, kockice i lopte).	1.108	
30-36						Sortiranje predmeta po boji (npr. žuti, crveni, plavi).	1.146	
33+						Sortiranje predmeta po obliku (npr. okrugli, kockasti, valjkasti).	1.156	
21-31	IDENTIFIKACIJA PREDMETA NA SLIKAMA					Dijete može identifikovati 20 predmeta iz okoline na slikama.	1.117	
27-30	SPARIVANJE SLIKA PREDMETA					Sparivanje identičnih slika predmeta.	1.139	
30-36						Sparivanje neidentičnih slika predmeta.	1.145	
30-36	IDENTIFIKACIJA I IMENOVANJE DIJELOVA TIJELA NA DRUGOM ILI NA SLICI					Dijete može pokazati minimalno 10 dijelova tijela na drugoj osobi. Dijete može pokazati minimalno 10 dijelova tijela na slici lutke. Dijete zna imenovati dijelove tijela – odgovoriti na pitanje „Šta je ovo?“ na sebi, na drugoj osobi i na slici.	1.154	

30-36	SLAGALICE					<p>Slaže slagalicu sa 3-4 međusobno nepovezana dijela koji prikazuju neki predmet (auto, ptica i sl.) Dijelovi imaju ručku.</p> <p>Slaže slagalicu sa 3-4 međusobno povezana dijela koji čine jednu cjelinu.</p>	1.147	
-------	------------------	--	--	--	--	--	-------	--

2. KOMUNIKACIJA								
Starost (mjeseci)	Vještine/ponašanja (LTO)	Datum	RP	Datum	RP	Razvoj vještine	HELP®ID broj	Vještina savladana - datum
5-7	ODAZIVANJE NA IME					<p>Kada je osoba u neposrednoj blizini (npr. pored krevetca). Kada je osoba na manjoj udaljenosti (do 1m), a dijete u aktivnosti igre. U bilo kojoj situaciji i u različitim okruženjima (u kući, u gostima, vani).</p>	2.16	
7-12	GESTOVNO VOKALNE KOMANDE					<p>Izvođenje jednostavnih vokalnih komandi koje su praćene odgovarajućim gestom (npr. vokalne komande: „sjedi“ uz tapšanje stolice rukom, „dođi“ uz mahanje rukama prema sebi, „ustani“ uz pomjerenj ispruženih dlanova na gore, „idi tamo“ uz pokazivanje prstom gdje, „daj“ uz pružanje ruke i sl.).</p>	1.43	
9-14	VOKALNE KOMANDE					<p>Dijete može izvršiti 10 jednostavnih vokalnih komandi (npr. ustani, sjedi, plješči, maši, dođi, odnesi, baci, donesi, stavi i sl).</p>	1.56	
8-12	IMITACIJA GOVORA					<p>Imitacija glasova i slogova.</p>	2.25	
12-15						<p>Imitacija riječi.</p>	2.37	
18-24						<p>Imitacija izraza i rečenica od dvije do četiri riječi.</p>	2.54 2.63	

12-14	KORIŠTENJE JEDNOSTAVNIH GESTOVA ZA KOMUNIKACIJU				Dijete može pokazati željeni predmet (npr. igračku ili potkrepljivač), ili iskomunicirati potrebu (npr. žed) pokazivanjem kažiprstom.	1.173	
12-17	PRVE RIJEČI				Ispušta neke krajnje i početne konsonante u riječima.	2.33	
12-14					Koristi rečenice koje se sastoje od jedne riječi.	2.36	
12-15					Raspolaže fondom od jedne do tri riječi.	2.37	
13-18	VOKALNA IDENTIFIKACIJA PREDMETA				Dijete može imenovati nekoliko (3-5) predmeta u okruženju – odgovoriti na pitanje „Šta je ovo?“	2.42	
16-21	IDENTIFIKACIJA ŽIVOTINJA NA SLIKAMA				Prepoznaje i prstom pokazuje slike 10 životinja.	1.92	
18-21	OPONAŠANJE ZVUKOVA				Oponašanje glasanje životinja (krava – muuu, ovca - meee i sl.). Zvukove iz prirode (vjetar – ššššš, kiša – kap, kap). Zvukove mašina (auto „brm-brm“ i sl.).	2.53	
18-24	DVOSTRUKE VOKALNE KOMANDE				Izvršava dvostruke (povezane) vokalne komande.	1.133a	
24-29					Izvršava dvostruke (nevezane) vokalne komande.	1.133b	
18-20	IDENTIFIKACIJA ODJEVNIH PREDMETA NA SLIKAMA				Dijete prepoznaje i može prstom pokazati 10 odjevnih predmeta na sebi i na slikama.	1.102	
18-24	LIČNE INFORMACIJE				Zna svoje ime i koristi ga kada govori o sebi.	2.52	
30-33					Zna svoje ime i prezime, te imena članova uže porodice.	2.89	

19-21,5	VOKALNA IDENTIFIKACIJA SLIKA					Imenuje dvije slike spontano ili na zahtjev.	2.56	
21,5-24						Imenuje tri slike spontano ili na zahtjev.	2.61	
24-29						Imenuje pet slika spontano ili na zahtjev.	2.70	
29-36						Imenuje osam i više slika.	2.83	

3. KRUPNA MOTORIKA								
Starost (mjeseci)	Vještine/ponašanja (LTO)	Datum	RP	Datum	RP	Razvoj vještine	HELP® ID broj	Vještina savladana - datum
9,5-12	HODANJE					Hoda uz pridržavanje uz namještaj.	3.61	
10-12						Hoda uz pridržavanje za obje ruke.	3.65	
11-13						Hoda uz pridržavanje za jednu ruku.	3.70	
11,5-13,5						Hoda samostalno 2-3 koraka.	3.72	
13-15						Hoda bez pridržavanja 10 koraka.	3.79	
14-15						Hoda postranice.	3.80	
12,5-21						Hoda unazad.	3.76	
17-19	PENJANJE UZ STEPENICE					Penje se uz stepenice sa pridržavanjem za obje ruke – oba stopala na jednoj stepenici.	3.90	
17-19						Penje se uz stepenice sa pridržavanjem za jednu ruku – oba stopala na jednoj stepenici.	3.90	
18-20						Penje se uz stepenice uz pridržavanje za rukohvat – oba stopala na jednoj stepenici.	3.106	
24-24,5						Samostalno se penje uz stepenice – oba stopala na jednoj stepenici.	3.114	
30-34						Penje se uz stepenice normalnim korakom.	3.131	

18-20	SILAŽENJE NIZ STEPENICE					Silazi niz stepenice sa pridržavanjem za obje ruke – oba stopala na jednoj stepenici.	3.101	
18-20						Silazi niz stepenice sa pridržavanjem za jednu ruku – oba stopala na jednoj stepenici.	3.101	
19-21						Silazi niz stepenice uz pridržavanje za rukohvat – oba stopala na jednoj stepenici.	3.115	
25,5-27						Samostalno silazi niz stepenice – oba stopala na jednoj stepenici.	3.123	
34+						Silazi niz stepenice normalnim korakom.	3.140	
17-18	ORGANIZOVANI OBLICI KRETANJA UZ PRELAŽENJE PREPREKA - POLIGON					Poligon sa 3 zadatka – prepreke.	3.93	
18-24						Poligon sa 5 zadataka – prepreka.	3.99	
24-30						Poligon sa 7 zadataka – prepreka.	3.118	
15-18	IGRA LOPTOM					Odguruje veliku loptu naprijed dok pokušava da je šutne.	3.84	
15-18						Baca loptu naprijed.	3.85	
18-24						Šutira loptu ispred sebe.	3.96	
24-26						Hvata veliku loptu.	3.111	
35+						Hvata loptu prečnika 20 cm.	3.142	
23-24	TOBOGAN					Uz pomoć i pridržavanje pri penjanju i spuštanju. Samostalno uz pridržavanje sa obje ruke za rukohvat ograde pri penjanju, te samostalno spuštanje bez pridržavanja.	3.108	

4. FINA MOTORIKA								
Starost (mjeseci)	Vještine/ponašanja (LTO)	Datum	RP	Datum	RP	Razvoj vještine	HELP® ID broj	Vještina savladana - datum
8.5-12	BOCKALICE					Vađenje bockalica iz table.	4.47	
12-15						Ubadanje bockalica prečnika 2,5 cm u tablu bez određenog redoslijeda.	4.62	
16-19						Ubadanje bockalica prečnika 1,2 cm u tablu bez određenog redoslijeda.	4.70	
29-31						Ubadanje bockalica u tablu po redoslijedu/šablonu/iscrtanom obliku.	4.90	
10-12	UBACIVANJE PREDMETA U POSUDU					Ubacuje kockice (ili velike perle) u posudu koristeći pincet hvat.	4.52	
12-13						Ubacuje srednje perle u posudu koristeći pincet hvat.	4.60	
14-15						Ubacuje sitne perle u posudu koristeći pincet hvat.	4.67	
15-23						Ubacuje sitne perle u flašu sa uskim grlom.	4.84	
10,5-12	IMITACIJA SIMBOLA I OBLIKA					Imitiranje švrljanja.	4.53	
18-24						Imitiranje vertikalne linije.	4.71	
20-24						Imitiranje kružne linije.	4.73	
24-30						Imitiranje horizontalne linije.	4.75	
24-36						Imitiranje znaka plus.	4.82	
12-15	UBACIVANJE OBLIKA U SORTER					Ubacuje 2 oblika u sorter.	1.71	
15-21						Ubacuje 4 oblika u sorter.	1.86	
21-24						Ubacuje 5 i više oblika u sorter.	1.114	

12-24	IGRA KOCKAMA – IMITACIJA STRUKTURE					Gradi toranj od 2-9 kocki.	4.58 4.77	
23-26						Imitira strukturu 2-5 kocki.	4.79	
31+						Imitirati strukturu od 5 i više kocki.	4.91	
13-18	BOJENJE					Škrabanje po papiru.	4.65	
18-20						Bojenje sa prelaskom graničnih linija.	4.59	
18-24						Bojenje unutar graničnih linija.	1.101	
20-22	NIZANJE					Nizanje krupnih perli na debeli konopac.	4.74	
22-24						Nizanje srednjih perli na debelu pertlu.	4.80	
33,5+						Nizanje sitnih perli na tanku pertlu.	4.93	
22-24	REZANJE MAKAZAMA					Reže makazama ali ne neprestano nego isprekidano.	4.81	
28-35						Siječe makazama papir po liniji.	4.88	
24-35	KOPIRANJE SIMBOLA I OBLIKA					Precrtava spontane oblike i linije.	4.83	
25-36						Precrtava krug.	4.86	

5. SOCIO-EMOCIONALNI RAZVOJ								
Starost (mjeseci)	Vještine/ponašanja (LTO)	Datum	RP	Datum	RP	Razvoj vještine	HELP® ID broj	Vještina savladana - datum
3,5-4,5	IGRA SKRIVAČA					Smije se kad mu glavu pokrijete tkaninom.	2.12	
6-10						Igra se „viru-viru“ (sakrivanja).	1.33	
6-12	IGRA					Rado učestvuje u igrama poput „Tašun, tašun, tanana“, dodavanje predmeta, njihanje u čebetu i sl.	5.26	
12-15						Recipročna igra - dijete može dati igračku odrasloj osobi na zahtjev te razvijati recipročnu igru „prvo ja, onda ti“.	5.38	
12-15						Može se igrati dodavanja loptom ili balonom.	5.46	
18-24						Može se samostalno i adekvatno igrati igračkama nekoliko minuta.	5.60	
24-30						Igra igre glumljena i pretvaranja pomoću lutke - hrani je, presvlači i sl.	5.77	
24-36						Samo inicira igru i može se igrati na adekvatan način.	5.78	
9-12		SVRSISHODNOST PREDMETA					Kašikom pokušava da jede, češljem da se češlja ili krpom da briše sto.	5.35
18-24	RAZUMJEVANJE EMOCIJA (prepoznavanje i izvođenje/pokazivanje)					Ispoljava i prepoznaje širok dijapazon emocija.	5.55	
24-30						Dramatizuje situacije pomoću lutki.	5.77	

18-24	IGRA SA VRŠNJACIMA					Ostvaruje interakcije sa vršnjacima pomoću gestova (mahanje pa-pa), interakciju mogu biti agresivne (guranje, otimanje igračke i sl.)	5.58	
18 - 24						Igra se pored vršnjaka ali se ne uključuje u igru – paralelna igra.	5.59	
24-36						Igra se sa jednim starijim djetetom koje mu nije brat ili sestra.	5.76	
30+						Učestvuje u igrama sa drugom djecom - jednostavne interaktivne igre – Ringe, ringe raja; Širi, širi; Boc-boc iglicama; Ganje; Žmire i sl.	5.93	
24-30	RODNE RAZLIKE (dječak/djevojčica, žena/muškarac)					Može identificirati dječaka/djevojčicu; muškarca/ženu na slici.	5.83	
26-33						Zna odgovoriti na pitanje da li je ono dječak ili djevojčica, kao i na pitanje o rodu druge osobe.	1.138	

6. SAMOPOMOĆ								
Starost (mjeseci)	Vještine/ponašanja (LTO)	Datum	RP	Datum	RP	Razvoj vještine	HELP®ID broj	Vještina savladana - datum
5,5-9	POČETAK SAMOSTALNOG HRANJENJA					Drži plastičnu bočicu samostalno, objema rukama i nagnje je da bi pilo.	6.25	
6,5-9						Drži kreker ili sličnu hranu u ruci i gricka je, ne samo liže i sisa.	6.21	
10,5-12	SKIDANJE/OBLAČENJE					Pomaže pri oblačenju tako što pruža ruku ili nogu.	6.29	
26-32						Skidanje uz fizičko/vokalno navođenje.	6.64	
32+						Samostalno skidanje.	6.81	
28-32						Oblačenje uz fizičko/vokalno navođenje.	6.71	
32+						Oblačenje samostalno.	6.92	
12-15,5	SAMOSTALNO PIJENJE					Pije iz šoljice uz prosipanje – može podići šoljicu, piti i spustiti šoljicu i držati je za jednu ili dvije ručke.	6.32 6.33	
20-30						Drži malu šolju u jednoj ruci i pije iz nje bez prosipanja.	6.54	
12-15	SAMOSTALNO HRANJENJE					Prinosi napunjenu kašiku ustima.	6.31	
15-24						Može zagrabit i prinijeti kašastu hranu ustima.	6.38	
24-30						Jede samostalno kašikom držeći je prstima.	6.63	
30-36						Jede viljuškom.	6.78	
24-30	TOALET TRENING – WC RUTINA					Pere ruke.	6.66	
30-36						Briše ruke.	6.82	
24-36						Koristi toalet uz pomoć.	6.69	
31+						Samostalno obavlja toaletu, potrebna pomoć kod brisanja.	6.88	

2. Grafikoni za praćenje razvoja i napredovanja kod djece

Ime i prezime djeteta _____

Inicijalna procjena – datum _____ Druga procjena – datum _____ Treća procjena – datum _____

Način ispunjavanja grafikona – odabrati boju za inicijalnu procjenu, prebrojati koliko vještina dijete ima na procjeni prema EDUS vodiču te obojiti stubac do tog broja odabranom bojom za inicijalnu procjenu. Za drugu i treću procjenu odabrati druge boje, te bojiti samo razliku između prethodne procjene i broja savladanih vještina na drugoj odnosno trećoj procjeni.

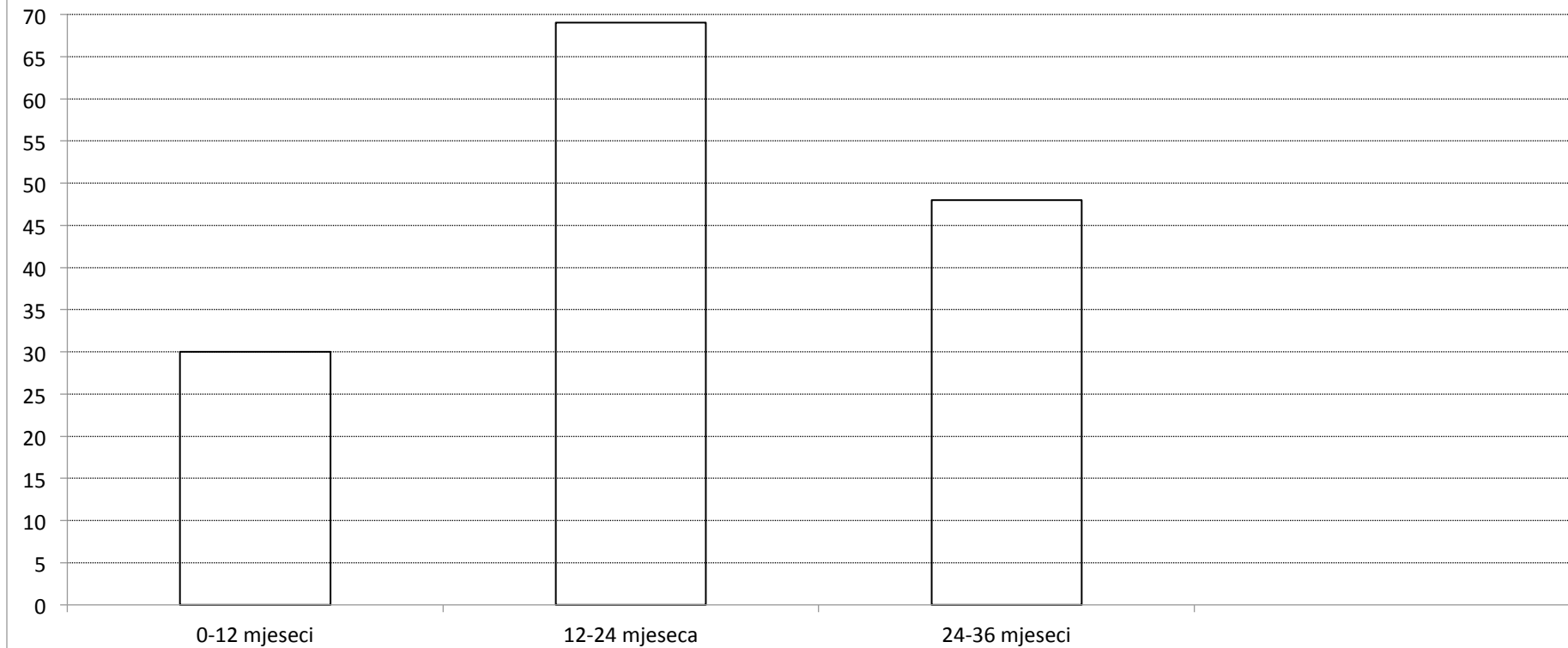

Ime i prezime djeteta _____

Inicijalna procjena – datum _____ Druga procjena – datum _____ Treća procjena – datum _____

Način ispunjavanja grafikona – odabrati boju za inicijalnu procjenu, prebrojati koliko vještina dijete ima na procjeni prema EDUS vodiču te obojiti stubac do tog broja odabranom bojom za inicijalnu procjenu. Za drugu i treću procjenu odabrati druge boje, te bojiti samo razliku između prethodne procjene i broja savladanih vještina na drugoj odnosno trećoj procjeni.

Broj vještina prema uzrastu djeteta

Ime i prezime djeteta _____

Inicijalna procjena – datum _____ Druga procjena – datum _____ Treća procjena – datum _____

Način ispunjavanja grafikona – odaberi boju za inicijalnu procjenu, prebrojati koliko vještina dijete ima na procjeni prema EDUS vodiču te obojiti stubac do tog broja odabranom bojom za inicijalnu procjenu. Za drugu i treću procjenu odaberi druge boje, te bojiti samo razliku između prethodne procjene i broja savladanih vještina na drugoj odnosno trećoj procjeni.

3. Uputstvo za ispunjavanje grafikona

Način ispunjavanja grafikona – odabrati boju za inicijalnu procjenu, prebrojati koliko vještina djeteta ima na procjeni prema Vodiču (vještine koje za RP imaju +), te obojiti stubac do tog broja odabranom bojom za inicijalnu procjenu. Za drugu i treću procjenu odabrati druge boje, te bojiti samo razliku između prethodne procjene i broja savladanih vještina na drugoj odnosno trećoj procjeni.

1. Ukupan broj vještina u vodiču je 147

2. Broj vještina prema razvojnim oblastima:

Kognitivne vještine – 36

Komunikacija – 22

Krupna motorika – 26

Fina motorika – 29

Socio-emocionalni razvoj – 17

Samopomoć – 17

3. Broj vještina prema uzrastu djeteta:

0-12 mjeseci – 30

12-24 mjeseca – 69

24-36 mjeseci – 48

Vještine koje se nalaze između dva uzrasna perioda se svrstavaju na sljedeći način:	
Uzrast 0-12	Uzrast 24-36
<ol style="list-style-type: none"> Oponaša nekoliko novih pokreta - HELP® ID broj 1.66 Pronalaženja predmeta sakrivenog ispod jedne ponuđene posude bez rotacija - HELP® ID broj 1.62 Dijete može izvršiti 10 jednostavnih vokalnih komandi - HELP® ID broj 1.56 Hoda uz pridržavanje za jednu ruku - HELP® ID broj 3.70 Hoda samostalno 2-3 koraka - HELP® ID broj 3.72 	<ol style="list-style-type: none"> Dijete može imitirati pokrete uz pjesmice - HELP® ID broj 1.106 Dijete može identifikovati 20 predmeta iz okoline na slikama - HELP® ID broj 1.117 Imitira strukturu 2-5 kocki - HELP® ID broj 4.79 Drži malu šolju u jednoj ruci i pije iz nje bez prosipanja - HELP® ID broj 6.54

4. Lista materijala potrebnih za procjenu djece

KOGNITIVNE VJEŠTINE	Help ID	Naziv materijala
Pronađi predmet	1.20 1.32a 1.32b 1.33c	- Neprozirna krpa
Imitacija sa predmetima	1.30	- Zvečke (2 različite zvečke) - Gumene igračkice koje pište
	1.50	- Set za sparivanje (autići, sudići) - Igračka za povlačenje na konopcu
	5.35	- Uzročno-posljedična igračka - Češalj
	1.98	- Uzročno-posljedična igračka - Autić na potez
Pronađi skriven predmet	1.62 1.78 1.80 1.94 1.113	- Neprozirne plastične čaše
Svlačenje skidanje	1.58	- Štap sa kolotovima za nizanje po veličini
Umetanje / Nizanje	1.64	- Štap sa kolotovima za nizanje po veličini
	1.109	- Posude za umetanje po veličini
	1.72	- Posude za umetanje po veličini
	1.148	- Štap sa kolotovima za nizanje po veličini

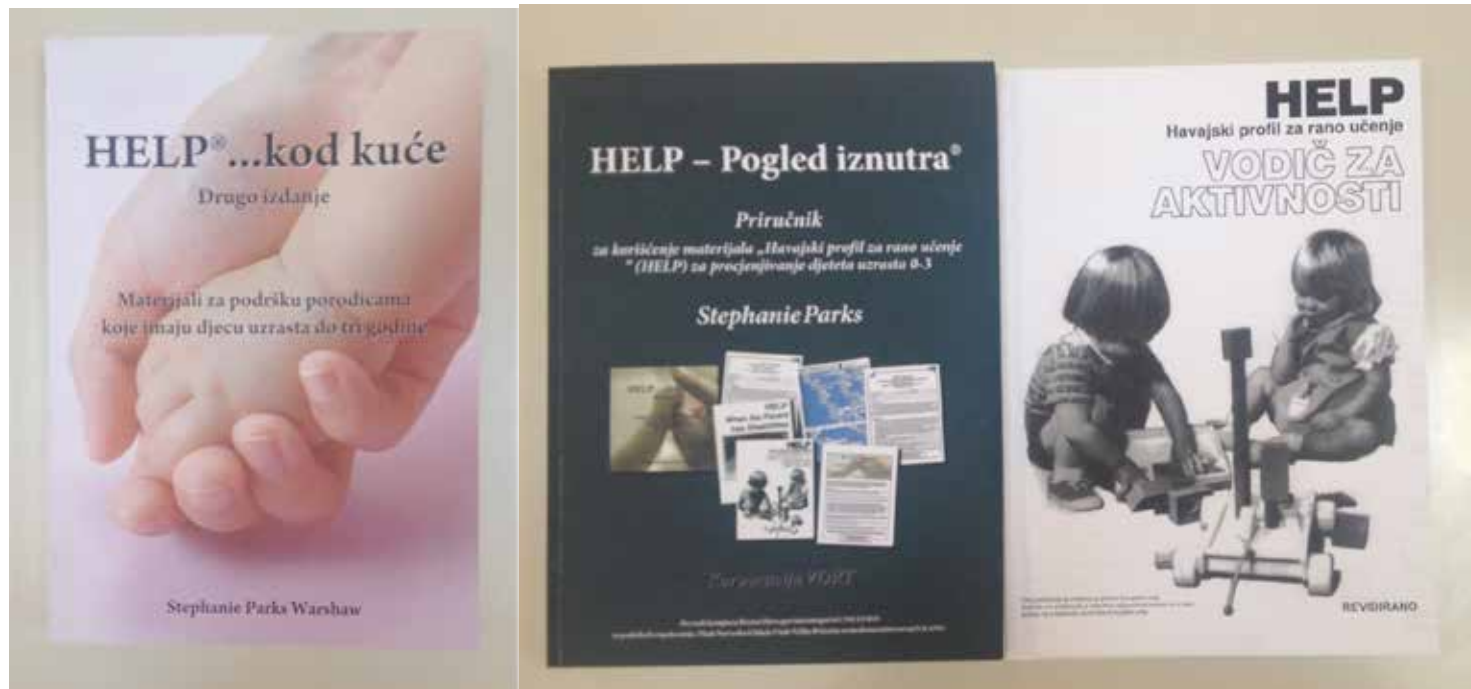
Sparivanje predmeta	1.85	- Set za sortiranje i prebrojavanje npr.gumene životinje, gumeno voće, drvene kockice i slično. - Set za sparivanje npr. autići, sudići i slično.
Sortiranje predmeta i slika	1.108 1.146 1.156	- Set za sortiranje i prebrojavanje npr. gumene životinje, gumeno voće, drvene kockice i slično. - Pakovanje debelih flomastra
Identifikacija predmeta na slikama	1.117	- Sparivanje slika predmeta (set kartica 2D)
Sparivanje slika i predmeta	1.139 1.146	- Sparivanje slika predmeta (set kartica 2D)
Identifikacija ili imenovanje dijelova tijela na drugom ili na slici	1.154	- Lutka (sa dodacima npr. flašicom, tutom, odjećom i slično)
Slagalice	1.147	- Slagalica- umetaljka sa ručicom (4-6 međusobno nepovezanih dijelova) - Puzzle 4 dijela (međudobno povezani dijelovi)
FINA MOTORIKA	Help ID	Naziv materijala
Ubacivanje predmeta u posudu	4.52	- Velike perle - Neprozirne plastične čaše
	4.60	- Velike perle - Neprozirne plastične čaše
	4.67	- Velike perle - Neprozirne plastične čaše
	4.84	- Male perle
Ubacivanje oblika u sorter	1.71 1.86 1.114	- Sorter (kutija) za umetanje oblika
Bojenje	4.65 4.59 1.101	- Pakovanje debelih flomastra

Bockalice	4.47	- Bockalice velike
	4.62	- Bockalice velike
	4.70	- Bockalice male
	4.90	- Bockalice velike - Bockalice male
Imitacija simbola i obilika	4.53	- Pakovanje debelih flomastra
	4.71	
	4.73	
	4.75	
	4.82	
Igra kockama/Imitacija strukture	4.58	- Set za imitaciju strukture (velike kocke)
	4.77	- Set za imitaciju strukture (srednje kocke)
	4.79	- Drvene kocke brojalice (sa predlošcima za imitaciju strukture)
	4.91	
Nizanje	4.74	- Velike perle
	4.80	- Srednje perle
	4.93	- Male perle
Rezanje makazama	4.81	- Makaze
	4.88	
Kopiranje simbola i oblika	4.83	- Pakovanje debelih flomastra
	4.86	

KOMUNIKACIJA	Help ID	Naziv materijala
Identifikacija životinja na slikama	1.92	- Životinje (set kartica 2D)
Identifikacija odjevnih predmeta na slikama	1.102	- Odjeća i obuća (set kartica 2D)
Vokalna identifikacija slika	2.56 2.61 2.70 2.83	- Vokalna Identifikacija predmeta (set kartica 2D)
KRUPNA MOTORIKA	Help ID	Naziv materijala
Igra loptom	3.84 3.85 3.96 3.111 3.142	- Velika plastična lopta

5. Bibliografija

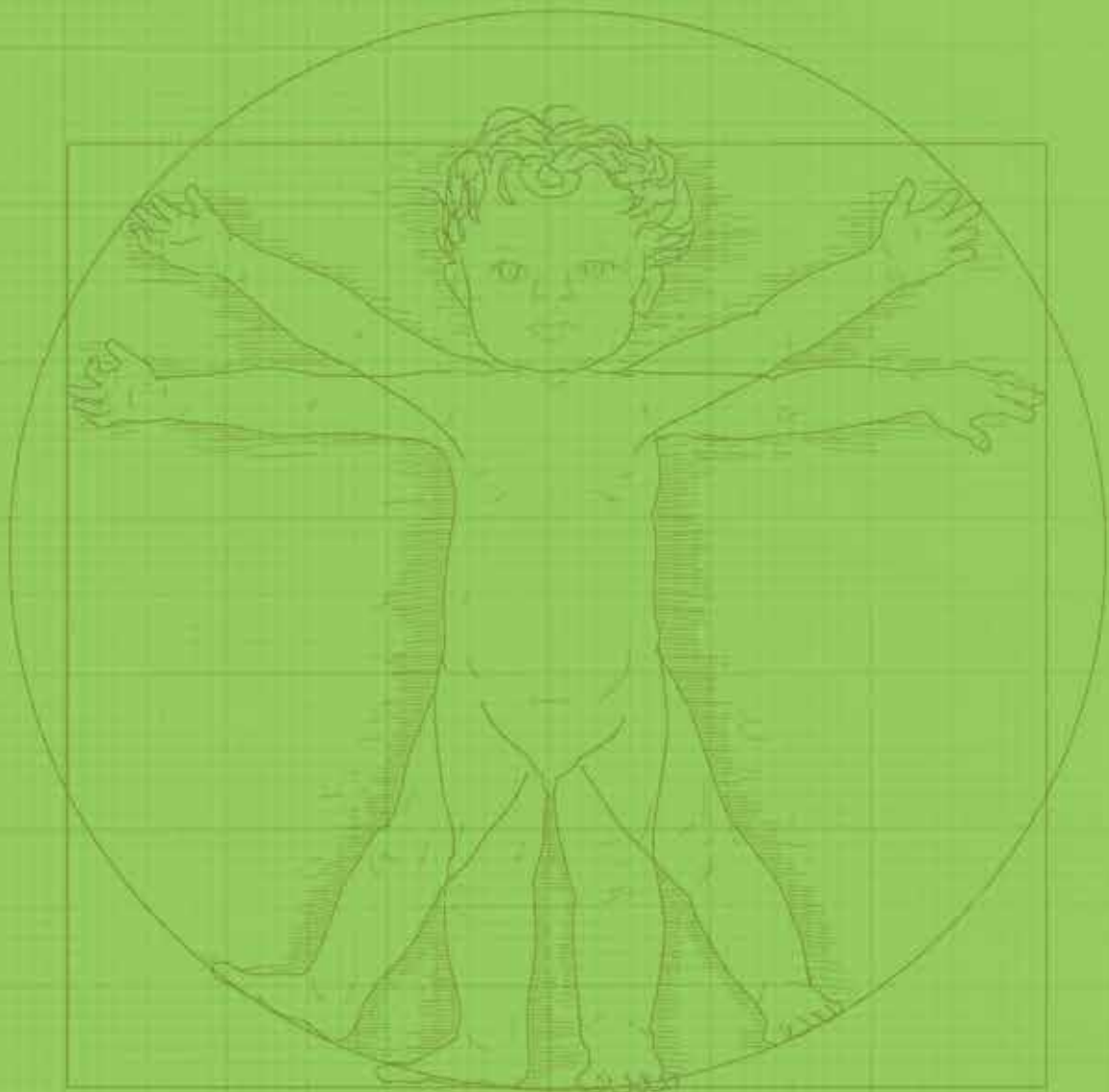
1. Furuno, et al. HELP® Vodič za aktivnosti – Izmijenjeno i dopunjeno izdanje, VORT korporacija 2005.
2. Warsaw Parks, S. et al. HELP® Pogleda iznutra - Priručnik za korišćenje materijala za Havajski profil za rano učenje (HELP) za procjenjivanje djeteta uzrasta 0-3, VORT korporacija 1992.-2006.
3. Warsaw Parks, S. et al. HELP® ... kod kuće – materijali za podršku porodicama koje imaju djecu uzrasta do tri godine, VORT korporacija 2005.

Štampanje ove publikacije podržano kroz projekat
"Podrška trajnim rješenjima Revidirane strategije
za provedbu Aneksa VII Dejtonskog mirovnog sporazuma"
kojeg finansira Evropska unija

Sadržaj publikacije je odgovornost autora i ne odražava
zvanične stavove Evropske unije, UNHCR-a, UNICEF-a.

 UNHCR
The UN Refugee Agency

Support to durable solutions of
Revised Annex VII Dayton Peace
Agreement Implementation
Strategy

Podrška trajnim rješenjima
Revidirane strategije za provedbu
Aneksa VII Dejtonskog mirovnog
sporazuma

MY PLACE UNDER THE SUN
MOJE MJEŠTO POD SUNCEM

Ovaj projekat finansira Evropska unija

unicef
zajedno za djecu